

ganmar tebiTi baraTi `saqarTvel os sabaJo kodeqsi - saqarTvel os kanonis proeqtze

I. proeqtis mi znebi

moqmedi sabaJo kodeqsi SemoRebul iqna 1997 wl is noemberSi, roml is Tanaxmad saqarTvel os sabaJo politikis mTavari mi znebia: saqarTvel os ekonomikuri suverenitetisa da ekonomikuri usafrTxoebis dacva; saqarTvel os ekonomikuri ganviTarebis stimuli eba da Sida bazris dacva; saqarTvel os saSinao da sagareo politikis sxva amocanebis Sesruleba. aRsaniSnavia, rom 1997 wl is bol os (dResdReobiT arsebul i redaqqiit) sabaJo kodeqsis miReba udavod warmoadgenda progresul nabij s, Tumca damaj erebl ad SeiZl eba iTqvas, rom igi dRevandel i gadasaxedidan veRar pasuxobs Sesabamis moTxovnebs, rogorc saxel mwifos suverenitetisa da ekonomikuri usafrTxoebis kuTxiT, ise sagareo ekonomikuri urTierTobebis gazrdili da mraval ferovani urTierTobebis samarTI ebriv normebTan mimarTebsaSi.

aRsaniSnavia, rom sabaJo politika suverenuli qveynebis sagareo politikis erT-erTi mTavari Semadgeneli nawilia, Sesabamisad am etapze dRis wesrigSi dgas sxva prioritetebi. partniorobisa da TanamSromlobis Sesaxeb SeTanxmebis 43-e muxlis moTxovnaTa ganxorciel eba saSual ebas aZl evs saqarTvel os moaxdinos sabaJo kanonmdebl obis Semdgomi harmonizacia evrokavSiris kanonmdebl obasTan, rac SesabamisobaSi moyvans saqarTvel os sabaJo administrirebis sistemas evrokavSiris wesebTan. es xel s Seuwyobs savaWro kavSirebis ganmtkicebas, aramarto saqarTvel osa da evrogaerTianebas Soris, aramed harmonizirebul i sabaJo sistemebis mqone qveynebis umravlesobasTan. warmodgenili kanonis proeqti `saqarTvel os sabaJo kodeqsi- iTval iswinebs sabaJo politikis Zi reul gadaxedvas da isaxavs Semdeg mi znebs:

- ekonomikuri zrdis xel Sewyoba _ harmonizirebul i da gamartivebul i sabaJo kanonmdebl obis safuZvel ze sagareo vaWrobs, tranzitisa da gadamuSavebis mocul obis gazrdiT;
- legal uri biznesis mxardaWera - gamartivebul i sabaJo procedurebiT da arakeTil sindisieri gadamxdel ebis mimarT gamkacrebul i administraciul i meqanizmebiT.

II. proeqtis mokl e mimoxil va

warmodgenili proeqtiT mTlianad Secvili ia sabaJo kodeqsis struqtura, kerZod struqtura harmonizebul ia evrokavSiris kanonmdebl obasTan, damatebul ia gasacivrebisa da sabaJo samarTal darRvevis (pasuxismgebl obis) sakiTxebi da Sedgeba 11 karisagan.

warmodgenil i proeqtis miRebis miznebidan gamomdinare, proeqti iTval iswinebs Semdeg mimarTul ebebs:

I. evrokavSiris kanonmdebl obasTan harmonizacia:

1. Sesabamisoba evrosabWos 1992 wl is #2913/92 debul ebiT damtkicebul i Tanamegobrobis sabaJo kodeqsTan da Tanamegobrobis 1993 wl is #2454/93 debul ebiT gansazRvrul i Tanamegobrobis sabaJo kodeqsis ganxorciel ebis debul ebebTan;

II. sabaJo procedurebis srul yofa-gamartiveba:

1. sabaJo procedurebis ganmaxorciel ebel pirTa ufl ebebis da moval eobebis cal saxad gansazRvra;

2. sazRvris gadmokveTidan saqonl is gaSvebamde gaTval iswinebul i sabaJo procedurebis cal saxa gansazRvra;

3. Cveul ebriv sabaJo procedurebTan erTad, gamartivebul i procedurebis (gansakuTrebiT tranzitis rejimTan mimarTebaSi) SemoReba;

4. sabaJo gadasaxdel ebis gadaxdis vadis gagrZel ebis Sesazl ebl oba 1 TviT (2007 wl is 1 ianvridan);

5. sabaJo kontrol is zonaSi kontrol s ganaxorciel ebs mxol od sabaJo organo;

6. sabaJo rejimebisa da masTan dakavSirebul i procedurebis srul yofa-gamartiveba, kerZod:

a) arsebul i 15 sabaJo rejimidan rCeba 8 sabaJo rejimi:

– saqonl is Tavisufal mimoqcevaSi gaSveba (importi);

– saqonl is tranziti;

– saqonl is sabaJo sawyobSi moTavseba (gaerTianebul ia ubaJo vaWroba);

– saqonl is gadamuSaveba sabaJo teritoriaze;

– saqonl is gadamuSaveba sabaJo kontrol is qveS;

– saqonl is droebiT Semotana;

– saqonl is gadamuSaveba sabaJo teritoriis gareT;

– saqonl is eqsporti.

b) 5 sabaJo rejimi gadakeTda sabaJo damuSavebis operaciad:

– Tavisufal i zona;

– Tavisufal i sawyobi;

– reeqsporti;

– saqonl is ganadgureba sabaJo zedamxedvel obis qveS;

– saxel mwifos sakuTrebaSi saqonl is gadacema.

g) 2 sabaJo rejimis (droebiTi gatansa da reimportis) debul ebebi gadatanilia sabaJo SeRavaTebis (preferenciebis) nawil Si dabrunebul i saqonl is saxiT.

III sabaJo usafrTxoebis uzrunvel yofa:

1. sabaJo val debul ebis Sesrul ebis uzrunvel yofa - garantiabis sistemis SemoReba;

2. sabaJo gadasaxdel ebis aRricxvisa da daricxvis warmoebis SemoReba.

III. პროექტის არწერა

კარი I. ზოგადი დებულებანი:

1. საბაჟო კოდექსის გამართებისა და ნორმების ცალსახად არწმის მიზნით, შემოღებული იქნა ახალი ტერმინების გამარტეები, მათ შორის საბაჟო სტატუსი, საბაჟო პროცედურები, საბაჟო ზედამხედველობა, საბაჟო კონტროლი, საბაჟო დამუშავების ოპერაცია, საბაჟო კონტროლის ზონა, საბაჟო დავალიანება და საბაჟო ვალდებულება.

2. ცალსახად გამოყალიბდა საბაჟო პროცედურების განმარტების ებელირტა უფლებები და მოვალეობები, კერძოდ:

a) საბაჟო ორგანოთა ურტერთობა უარმომადგენლის (პირდაპირი და არაპირდაპირი) მესვებით და უარმომადგენლის საყმიანობის სამარტეებრივი საფუზვლები;

b) საბაჟო გადაუვტელების მირების, არსრულების, ბარტეადან არარად არიარების, ზალადაკარგულად გამოცხადებისა და მასიცილილებების სეთანის სამარტეებრივი საფუზვლები;

g) საბაჟო ორგანოდან ინფორმაციისა და საბაჟო კანონმდებლობის გამოყენებასთან დაკავსირებულობის ვერილობითი გამარტების მოტხოვნის საკიტხები;

d) საბაჟო ორგანოსი დოკუმენტების უარდგენისა და ინფორმაციის კონფიდენციალურობის საკიტხები.

3. ცალსახად განისაზრვრა საბაჟო ბროკერის საყმიანობის სამარტეებრივი საფუზვლები, რომელიც ევმდებარება ლიცენზირებას. საბაჟო პროცედურების განმარტებისათვის საბაჟო ბროკერი ასრულებს ყველა მოვალეობას და მასეკისრება ისეტივე პასუხისმგებლობა, როგორც დაეკისრებოდა საბაჟო საზრვრის გავლიტ საყონლიტ დამოუკიდებლად გადამადგილებელირს.

კარი II. საყარტველობის საბაჟო ორგანოები, მარტი ზირიტადი ფუნციები და უფლებამოსილებანი:

განისაზრვრა საყარტველობის საბაჟო ორგანოების საყმიანობის სამარტეებრივი საფუზვლები, ზირიტადი ფუნციები და უფლებამოსილებები, აგრეტვე სახელმუიფო უარმომადგენლობის, საბაჟო ორგანოებისა და ამ ორგანოების ტანამდებობის პირტა პასუხისმგებლობისა და ინტერესტა კონფლიყტის საკიტხები.

კარი III. საბაჟო გადასახდების გამოყენების პირობები, აგრეტვე საგარეო ვარობის მარეგულირებასი სხვა რონისზეები:

ეს კარი იტვალისვინებს საყარტველობის საბაჟო ტარიფებისა და საყონლის სატარიფო კლასიფიკაციის, საყონლის უარმოსობისა და საბაჟო რირებულების განსაზრვრის საკიტხებს, რომლებიც რეგულირდებოდა `საბაჟო ტარიფისა და გადასახადის სესახებ- საყარტველობის კანონით, მარტი შორის მნიშვნელოვანია:

a) საყონლის უარმოსობის ყვეინის განსაზრვრა არაპრეფერენცირებულად და პრეფერენცირებულად;

b) უარმოსობის დამადსტურებელი სერტიფიკატს (მარტი შორის, პრეფერენციების გენერალური სისტემიდან (GSP) გამომდინარე) გასცემს და დამოვმებას აორცილებს საყარტველობის მტავრობის დადგენილებით განსაზრვრული ორგანო;

g) sabaJo Rirebul eba ganisazRvrebA Semdegi 6 meTodebis gamoyenebiT:

- _ garigebis fasis mixedviT;
- _ identuri saqonl is garigebis fasis mixedviT;
- _ msgavsi saqonl is garigebis fasis mixedviT;
- _ saqonl is erTeul is fasis mixedviT;
- _ Sedgenil i Rirebul ebis mixedviT;
- _ sarezerVo meTodi.

d) sabaJo Rirebul ebis gansazRvrisas yovel i momdevno meTodi gamoiyeneba maSin, roca ver xerxdeba wina meTodis gamoyeneba. amasTan, dekl arants ufl eba aqvs, Secval os sabaJo Rirebul ebis gansazRvris saqonl is erTeul is fasis mixedviT da Sedgenil i Rirebul ebis mixedviT meTodebis gamoyenebis rigiToba;

e) Tu importirebul i saqonl is sabaJo Rirebul ebis gansazRvrisas saWiro xdeba sabaJo Rirebul ebis gansazRvris Taobaze sabol oo gadawyvetil ebis miRebis gadavadeba, dekl arants eZl eva saqonl is sabaJo organodan gatanis saSual eba, Tu igi warmoadgens am kodeqsiT gaTval iswinebul sakmaris garantias, romelic moicavs saqonl is maqsimal uri Rirebul ebis safuZvel ze gaangariSebul i sabaJo gadasaxdel ebis Tanxas.

kari IV. debul ebebi, roml ebic gamoiyeneba saqarTvel os sabaJo teritoriaze Semotanil saqonel ze:

saqarTvel os sabaJo teritoriaze saqonl is Semotanidan sabaJo damuSavebis operaciis gansazRvramde cal saxad Camoyal ibda sabaJo procedurebi, kerZod ganisazRvra:

a) sabaJo zedamxedvel obis fargl ebi;

b) saqarTvel os sabaJo teritoriaze saqonl is gadaadgil ebis procedurebi;

g) avariis, dauZl evel i Zal isa da sxva gauTval iswinebel i garemoebebis moqmedebis dros gasatarebel i RonisZiebebi;

d) sabaJo organoSi saqonl is wardgenis procedurebi da wardgenil saqonel ze gansaxorciel ebel i operaciebi;

e) zogadi dekl araciis wardgenis procedurebi (zogadi dekl araciis wardgenis moTxovnaze uari SeiZl eba eTqvas mgzavrTan arsebul bargTan da xel bargTan an/da safosto gzavniliT saqarTvel os sabaJo teritoriaze Semotanil saqonel Tan dakavSirebiT);

v) sabaJo organoSi wardgenil i saqonl is gadmotvirTvis procedurebi;

z) saqonl is droebiTi dasawyobebis procedurebi;

T) saqonl is tranzitis sabaJo reJimSi mosaqcevad gansaxorciel ebel i gamartivebul i sabaJo procedurebi (Semosvl isas sabaJo organos warengineba mxol od dekl aracia da garantia, xol o gasvl isas ganxorciel deba Cveul ebrivi procedurebi);

i) sabaJo damuSavebis operaciis gansazRvris dasrul ebis maqsimal uri vadebi:

_ zogadi dekl araciis wardgenidan 45 kal endarul dReSi, Tu saqonel i Semotanil ia sazRvao gziT;

_ zogadi dekl araciis wardgenidan 20 kal endarul dReSi, Tu saqonel i Semotanil ia sxva gziT.

– Sesabamisi dasabuTebis safuZvel ze sabaJo organos SeuZl ia Seamciros zemoaRniSnul i vada an dekl arantis weril obiTi gancxadebis safuZvel ze gaagrZel os vada 45 kal endarul i dRiT.

kari V. sabaJo damuSavebis operaciebi:

1. saqonl is sabaJo reJimSi mosaqcevad dekl arirebasTan da daTval ierebasTan dakavSirebul i sabaJo procedurebi:

Sinaarsobrivad daixvewa da axali redaqqiT Camoyal ibda saqonl is sabaJo reJimSi mosaqcevad dekl arirebasTan da daTval ierebasTan dakavSirebul i sabaJo procedurebi. ganisazRvra sabaJo organoSi warsadgeni sabaJo dekl araciis saxeebi da maTi wardgenis meTodebi (weril obiTi, el eqtronul i formiT da zepiri dekl arireba). sabaJo dekl arirebis procedurebSi mniSvnel ovani siaxl ea wardgenil dekl araciaSi monacemebis Secvl a da registrirebul i sabaJo dekl araciis baTil ad cnobis SemTxvevebi. aseve aRsanisnavia, rom sabaJo dekl araciaSi monacemebis Secvl a ar iwvevs dekl arantis pasuxismgebl obas.

daixvewa da detal urad gaiwera sabaJo kontrol is ganxorciel ebis saqonl is, mgzavris, piradi nivTebis, satransporto saSual ebebisa da safosto gzavnil ebis daTval ierebis procedurebi.

sabaJo organos mier saqonl is gankargva (maT Soris, sabaJo sammarTal darRvevis saqonl is an/da satransporto saSual ebis CamorTmeva, real izacia, sabaJo zedamxedvel obis qveS ganadgureba an usasyidl od gadacema) xirciel deba im SemTxvevaSi, Tu:

a) dadgenil vadaSi dekl arantma ar ganaxorciel a sabaJo procedurebi maT Soris, ar gadaixada gadasaxdel ebi an ar ganaxorciel a sagarantio uzrunvel yofa;

b) roml is Semotana da gatanac akrZal ul i an SezRudul ia;

g) romel ic gaSvebidan sami samuSao dRis vadaSi ar iqna sabaJo kontrol is zonidan gatanil i.

2. Tavisufal mimoqcevaSi gaSveba (importi):

Tu importirebul i saqonl is partia Sedgeba ramdenime saxis saqonl isgan, romel ic eqvemdebareba kl asifikacias sxvadasxva tarifebis mixedviT, maSin sabaJo organo ufl ebamosilia dekl arantis weril obiTi gancxadebis safuZvel ze gadaaxdevinos partiaSi arsebul saqonl ebs Soris sasaqonl o kl asifikaciis mixedviT saimporto gadasaxdel ebis umaRl esi ganakveTiT gaTval iswinebul i saimporto gadasaxdel ebi saqonl is mTel partiaze da aseT SemTxvevaSi, gadaxdil i sabaJo gadasaxdel ebis Tanxa ar CaiTvl eba zedmetad gadaxdil Tanxad. aRniSnul i debul eba saSual ebas miscems saqonel is mfl obel s Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebis reJimisaTvis gansaxorciel ebel i sabaJo procedurebi Seasrul o mokl e vadebSi.

dekl aranti ufl ebamosilia moiTxovos gadasaxdel is ufro SeRavaTiani ganakveTis gamoyeneba, Tu moqmedi kanonmdebl obiT gadasaxdel is ganakveTis Semcireba ganxorciel da Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebis sabaJo dekl araciis registraciis momentis gasvl is Semdeg, magram araugvianes saqonl is gaSvebisa.

3. tranziti:

warmodgenil i proeqtiT gaTval iswinebul i ar aris gadamzidvel is l icenzireba. tranzitis ganxorciel ebis ufl eba eniWeba rezident da ararezident gadamzidvel kompaniebs. ganisazRvra tranzitis gansaxorciel ebl ad sabaJo organoSi warsadgeni garantiis saxeebi (sabanko garantia, finansuri riskis dazRvevis pol isi da saxel mwifo xazinaSi depoziti).

4. sabaJo sawyobSi saqonl is Senaxva:

warmodgenil i proeqtiT sabaJo sawyobSi SeiZl eba ganTavsdes:

a) ucxouri saqonel i, saimporto gadasaxadebisa da arasatarifo regul irebis RonisZiebebis gamoyenebis gareSe;

b) saqarTvel os saqonel i, im pirobiT, rom aRniSnul i saqonl is ganTavsebas sabaJo sawyobSi mohyveba eqsportis sabaJo reJimsaTvis dadgenil i RonisZiebebis gamoyeneba.

ganisazRvra sabaJo sawyobis mfl obel is pasuxismgebl oba sawyobSi moTavsebul saqonel ze. kerZod: sabaJo organoTan SeTanxmebis gareSe sabaJo sawyobidan saqonl is gatanis an saqonl is dakargvis SemTxvevaSi sabaJo gadasaxdel ebis gadaxdis val debul eba ekisreba sabaJo sawyobis mfl obel s, garda im SemTxvevebisa, rodesac saqonl is ganadgureba an danakl isi gamowveul ia avariis, dauZl evel i Zal is moqmedebis an Senaxvis normal ur pirobebSi danakargebis Sedegad.

aseve, saWiroebis SemTxvevaSi, Tu xel i ar eSl eba sabaJo kontrol is ganxorciel ebas, sabaJo organom SesaZl oa gasces Tanxmoba:

b) sabaJo teritoriaze saqonl is gadamuSavebis sabaJo reJimSi moqceul i ucxouri saqonl is sabaJo sawyobSi gadamuSavebaze.

g) sabaJo kontrol is qveS gadamuSavebis sabaJo reJimSi moqceul i saqonl is sabaJo sawyobSi gadamuSavebaze.

warmodgenil i proeqtiT sabaJo sawyobis Senaxvis reJimSi gaerTianda sabaJo kontrol is zonaSi ganTavsebul i da mgzavrebis momsaxurebisatvis gankuTvnil i ubaJo vaWroebis punqtebi saqmianobis maregul irebel i debul ebebi, roml ic moqmedi sabaJo kodeqsiT Camoyal ibebul ia, rogorc cal ke sabaJo reJimi.

moqmedi sabaJo kodeqsiT sabaJo sawyobSi saqonl is Senaxvis maqsimal uri vada gansazRvrul ia 1 wl amde, xol o proeqtiT sabaJo sawyobSi Senaxvis sabaJo reJimSi saqonl is Senaxvis vadebi SezRudul i ar aris. amasTan, saqarTvel os finansTa saminstros mier gansaZrvrul SemTxvevebSi sabaJo organo ufl ebamosil ia daawesos sabaJo sawyobSi Senaxvis sabaJo reJimSi saqonl is Senaxvis konkretul i vadebi.

5. saqonl is gadamuSaveba sabaJo teritoriaze:

moqmedi sabaJo kodeqsisgan gansxvavebiT, gadamuSaveba sabaJo teritoriaze sabaJo reJimi saSual ebas iZl eva, ucxouri saqonl is garda, am reJimSi moqceul iqnes Tavisufal i mimoqcevaSi gaSvebis sabaJo reJimSi moqceul i saqonel i, roml is mimarT SesaZl oa saimporto gadasaxdel ebis ukan dabruneba an CaTvl a, im SemTxvevaSi, Tu saqonl i eqsportirebul ia saqarTvel os sabaJo teritoriidan gadamuSavebis produqtis saxiT.

proeqtiT SemoTavazebul ia, rom sabaJo teritoriaze gadamuSavebis sabaJo reJimSi moqceul i Semosatanil i saqonel i, sabaJo organosTan SeTanxmebiT Sesazl ebel ia Seicval os saqarTvel os saqonl iT.

moqmedi sabaJo kodeqsiT gadamuSavebis maqsimal uri vada gansazRvrul ia 1 wl amde, xol o proeqtiT aRniSnul i vada ar unda aRematebodes or wel s.

aRsaniSnavia, rom moqmedi sabaJo kodeqsisagan gansxvavebiT, proeqtiT Semotanil i saqonl is ucvl el mdgomareobaSi (gadaumuSavebel i) da gadamuSavebul i produqtebi Sesazl ebel ia gaSvebul i iqnas Tavisufal mimoqcevaSi mxol od saqarTvel os mTavrobis mier gansazRvrul SemTxvevebSi.

proeqtiT SemoTavazebul siaxl es warmoadgens, rom gadaumuSavebel i saqonl i, gadamuSavebis produqti an/da maTi makompl eqtebel i nawil ebi gadamuSavebisatvis sabaJo organosTan SeTanxmebiT SeiZl eba droebiT gatanil iqnes saqarTvel os sabaJo teritoriis gareT. amasTan, saqarTvel os gareT gatanil i saqonl is gadamuSavebis Sedegad miRebul i produqtis saqarTvel os sabaJo teritoriaze Semotanas sabaJo gadasaxadebi gadaixdeba mxol od sabaJo teritoriis gareT gadamuSavebisas damatebul Rirebul ebaze.

6. saqonl is gadamuSaveba sabaJo kontrol is qveS:

aRsaniSnavia, rom sabaJo kontrol is qveS gadamuSavebis sabaJo reJimi saSual ebas iZl eva ucxouri saqonel i gamoyenebul i iqnes saimporto gadasaxdel ebis gadaxdisa da savaWro politikis RonisZiebebis gamoyenebis gareSe, SemdgomSi gadamuSavebis produqtebis Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebis pirobiT da am produqtebis mimarT dadgenil i sabaJo gadasaxdel ebis gadaxdiT. amasTan, sabaJo kontrol is qveS gadamuSavebis sabaJo reJimSi mosaqcevad daSvebul i saqonl is nusxa ganisazRvreba saqarTvel os mTavrobis mier.

7. droebiTi Semotana:

aRsaniSnavia, rom droebiT Semotanaze nebarTvis vada erT wl idan gaizarda or wl amde. amasTan, ATA karnetis (stambul is SeTanxmebis) debul ebebze dayrdnobiT, proeqtiT SemoTavazebul ia im saqonl is srul yofil i CamonaTval i, romel ic droebiTi Semotanas sabaJo reJimSi moqcevisas srul ad Tavisufal deba saimporto gadasaxadebisagan. srul ad gaTavisufal ebul i saqonl is garda, sxva saqonl is droebiTi Semotanas sabaJo reJimSi moqcevis dros gadasaxdel i importis gadasaxadebi Seadgens aRniSnul i saqonl is saqarTvel os sabaJo teritoriaze yofnis yovel srul da arasrul kal endarul Tveze 3 – procents, importis gadasaxadebis im Tanxisa, rac gadaxdevineboda aRniSnul i saqonl is Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebisas.

8. gadamuSaveba sabaJo teritoriis gareT:

proeqtiT ganisazRvra sabaJo teritoriis gareT saqonl is gadamuSavebis reJimze nebarTvis maqsimal uri vada da Seadgens or wel s.

aRsaniSnavia, sabaJo teritoriis gareT saqonl is gadamuSavebis reJimTan dakavSirebiT, erTgvar siaxl es warmoadgens kontraqtis an sagarantio val debul ebebis safuZvel ze saqarTvel os sabaJo teritoriis gareT SekeTebul i saqonl is dabegvris sakiTxebi. kerZod:

_ SekeTebul i saqonel i saimporto gadasaxdel ebisgan mTI ianad Tavisufli deba, Tu saqonl is SekeTeba moxda ufasod kontraqtis an sagarantio val debul ebebis safuZvel ze sawarmoo defeqtis arsebobis gamo, garda im SemTxvevebisa, roca sawarmoo defeqti gaTval iswinebul i iyo saqonl is Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebisas.

_ sxva SemTxvevaSi importis gadasaxadebiT dai begreba SekeTebis Rirebul eba.

amasTan, proeqtiT SemoRebul ia standartul i gacvl is sistemis gamoyeneba, romel ic saSual ebas izl eva gadamuSavebis produqtebi Seicval os importirebul i saqonl iT, romel sac aucil ebel ia hqondes igive satarifo kl asifikacia, xarisxi da teqnikuri macvnebl ebi, roml ebic gaaCnia SesakeTebel droebiT eqsportirebul saqonel s.

9. eqsporti:

proeqtiT ganisazRvra saeqsportod dekl arirebul i saqonl is gatanis vadebi, kerZod, gatanil i unda iqnes sabaJo dekl araciis registraciis dRidan 15 kal endarul i dRis ganmavl obaSi, xol o aRniSnul i vadis gadacil ebis SemTxvevaSi dekl aranti val debul ia 5 kal endarul i dRis ganmavl obaSi sabaJo organoSi waradginos Suamdgoml oba dekl araciis gauqmebis an saqonl is gasatanad vadis 10 kal endarul i dRiT gazrdis Sesaxe.

amasTan, eqsportis sabaJo reJimSi moqceul i saqonel i eqvemdebareba sabaJo zedamxedvel obas eqsportis sabaJo dekl araciis registraciis dRidan saqonl is saqarTvel os sabaJo teritoriis datovebamde.

10. Tavisufal i zona da Tavisufal i sawyobi:

warmodgenil i proeqtiT, dRes moqmedi sabaJo kodeqsisagan gansxvavebiT, ufro vrcl ad ganisazRvra Tavisufal i zonebisa da Tavisufal i sawyobebis funqcionirebis pirobebi, kerZod, ganisazRvra Tavisufal i zonis Seqmnisa da Tavisufal i sawyobis mowyobis, Tavisufal zonaSi da Tavisufal sawyobSi sabaJo kontrol is ganxorciel ebis, Tavisufal zonaSi da Tavisufal sawyobSi saqonl is Setanis, saqonl is wardgenisa da dekl arirebis, saqonl is Senaxvis vadebis, Tavisufal zonaSi da Tavisufal sawyobSi nebadarTul i saqmi anobis, saqonl is gamoyenebisa da moxmarebis, Tavisufal zonaSi da Tavisufal sawyobSi aRricxvis warmoebis, Tavisufal i zonisa da Tavisufal i sawyobis saqmi anobis Sewyvetis, Tavisufal i zonidan an Tavisufal i sawyobidan saqonl is gatanis pirobebis, saqonl is sabaJo statusisa da saqonl is gatanisas sabaJo organos val debul ebebis maregul irebel i debul ebebi.

11. saqonl is reeqsporti, misi ganadgureba sabaJo zedamxedvel obis qveS da saqonl is gadacema saxel mwifo sakuTrebaSi:

warmodgenil i kanonproeqtiT moqmedi sabaJo kodeqsisagan gansxvavebiT saqonl is reeqsporti, saqonl is ganadgureba sabaJo

zedamxedvel obis qveS da saqonl is gadacema saxel mwifo sakuTrebaSi nacvl ad sabaJo reJimebsa warmoadgens sabaJo damuSavebis operaciebs.

reeqsportis sabaJo damuSavebis operacia gul isxmobs sabaJo sawyoSi Senaxvis, sabaJo teritoriaze gadamuSavebis, sabaJo kontrol is qveS gadamuSavebis, sabaJo teritoriis gareT gadamuSavebis an droebiTi Semotanis sabaJo reJimebSi moqceul i saqonl is sabaJo teritoriidan esports, roml is dros sabaJo organos waredgineba esportis sabaJo dekl aracia da am saqonl is mimarT gaomiyeneba eqsportis debul ebebi. Reeqsporti xorciel deba sabaJo organos winaswari SetyobinebiT.

amasTan, Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebul i saqonel i, romel Ta mimarT dadgenilia, rom maT gaaCndaT defeqti an sxvagvarad raodenobis, xarisxis, SefuTvis an aRweril obis mixedvit ar Seesabamebodnen sagareo ekonomikur garigebas da am mizezebiT ubrundeba momwodebels an mis mier mitiTebul sxva pirs, Sesazl ebel ia reeqsportirebul iqnes, Tu aRniSnul i saqonel i:

a) ar gamoiyeneboda da ar garemontebul a saqarTvel oSi, garda im SemTxvevebis, rodesac saqonl is gamoyeneba dakavSirebul i iyo defeqtis an sxva garemoebebis aRmoCenasTan, ramac gamoiwvia saqonl is dabruneba;

b) SeiZl eba identificirebul iqnes sabaJo organoebis mier;

g) gaitaneba eqvs TveSi maTi Tavisufal mimoqcevaSi gaSvebis dRidan.

kari VI. saqonel i, romel ic tovebs saqarTvel os sabaJo teritorias:

am kariT daregul irebul ia sabaJo zedamxedvel obis sakiTxebi da gansaxorciel ebel i procedurebi im saqonel ze, romel ic tovebs saqarTvel os sabaJo teritorias.

kari VII. sabaJo SeRavaTebi (preferenciebi):

aRsaniSnavia, rom sabaJo gadasaxdel ebisagan gaTavisuflebis SemTxvevebi ganisazRvreb saqarTvel os parlamentis mier ratificirebul i da Zal aSi Sesul i saerTaSoriso xel Sekrul ebebiT, saqarTvel os sagadasaxado kodeqsiT, `sabaJo tarifisa da gadasaxadis Sesaxeb- da `sabaJo mosakrebl ebis Sesaxeb- saqarTvel os kanonebiT. amasTan, am kariT daregul irebul ia im SeRavaTebis detal ebi, romel ic moqmedi sabaJo kodeqsiT dakavSirebul i iyo droebiTi gatanisa da reimportis sabaJo reJimebTan da ganxil ul ia rogorc dabrunebul i saqonl is dabegvra. kerZod, saqarTvel os sabaJo teritoriidan eqsportirebul i saqarTvel os saqonl is, romel ic sabaJo dekl araciis registraciis momentidan samikal endarul i wl is ganmavl obaSi ucvl el mdgomareobaSi ubrundeba eqsportiors da gaiSveba Tavisufal mimoqcevaSi, saqarTvel os sabaJo teritoriaze Semotana ar CaiTvl eba Tavisufal i mimoqcevis (importis) sabaJo reJimSi moqceul ad da Sesabamisad ar gadai xdevineba saimporto gadasaxdel ebi (garda sabaJo mosakrebl isa).

agreTve, saqonl is warmoSobis gansazRvris wesebis Sesabamisad, am kariT gaTval iswinebul ia saqarTvel os al mit mcuravi gemebis saSual ebiT sxva qveynis sazRvao teritoriaSi mopovebul i Tevz-Weris

produqtebis da zRvis sxva produqtebis an maTi gadamuSavebiT miRebul i produqtebis saimpor to gadasaxdel ebi sagan gaTavisufli eba.

kari VIII. sabaJo val debul eba:

moqmed sabaJo kodeqsis normebisagan gansxvavebiT, am kariT sabaJo val debul ebebis Serul ebis garantiebi da masTan dakavSirebiT sakiTxebi ufro detal urad aris gadmocemul i. kerZod, ganisazRvra sabaJo organoSi warsadgeni garantiis saxeebi (sabanko garantia, finansuri riskis dazRvevis polisi da saxel mwifo xazinaSi depoziti) da sabaJo val debul ebis Seusrul ebl obis SemTxvevaSi misaReb zomebi, or an met operaciaze saerTo garantiis wardgenis ufl eba, sagarantio Tanxis gansazRvrisa da garantiis gauqmebis an Susrul ebis sakiTxebi. amasTan, Tu wardgenil i garantia arasakmarisia sabaJo gadasaxdel ebis dasafaravad, proeqtiT sabaJo organos ufl eba aqvs pirs mostxovos ukve wardgenil i garantiis Secvl a an damatebiTi garantiis wardgena.

am kariT cal saxad ganisazRvra is SemTxvevebi, rodesac wamoiSveba sabaJo val debul eba, kerZod: dekl arirebul i saqonl is Semotanisas, saqarTvel os sabaJo teritoriaze saqonl is ukanonod Semotanisas, sabaJo zedamxedvel obidan saqonl is gatanisas, sabaJo kanonmdebl obiT dadgenil i moTxovnebis da pirobebis Seusrul ebisas, Tavisufal zonaSi an Tavisufal sawyobSi saqonl is moxmarebisas an gamoyenebisas, dekl arirebul i saqonl is gatanisas, aradekl arirebul i saqonl is gatanisas, saqonl is gatanis pirobebis Seusrul ebl obisas da akrZal vebisa da SezRudvebis arsebobisas. agreTve ganisazRvra sabaJo val debul ebis Susrul ebis pasuxismgebel i pirebi da ramdenime pasuxismgebel i piris SemTxvevaSi sol idarul i pasuxismgebl obis sakiTxebi.

aRniSnul karTan mimarTebaSi erT-erT mniSvel ovan Tavswarmoadgens sabaJo val debul ebebis Susrul eba. kerZod, igi moicavs iseT sakiTxebis, rogoricaa: sabaJo gadasaxdel ebis gaangariSebisa da gadaxdis wesi, sabaJo gadasaxdel ebis Tanxis daricxva. sabaJo gadasaxdel ebis daricxvis xandazmul obis vada ganisazRvra 6 wl iT. amasTan, dadginda da ganisazRvra daricxul i sabaJo gadasaxdel ebis Taobaze Setyobinebis wardgenis val debul ebebi sabaJo organoebis mxridan, misi Susrul ebis vadebi. proeqti aseve adgens sabaJo val debul ebebis Susrul ebis vadis Secvl is zogad pirobebs. kerZod, proeqtiT dgindeba, rom sabaJo dekl araciis safuZvel ze warmoSobil i sabaJo val debul ebis Susrul ebis vada SeiZl eba gadamxdel s gaugrZel des 1 TviT (2007 wl is 1 ianvridan). amave proeqtiT ganisazRvreb, rom gadamxdel is mimarT, romelic gansazRvrul vadaSi ar gadaixdis sabaJo gadasaxadel s an/da jarima sauravebs, maSin gadamxdel is mimarT gamoiyeneba saqarTvel os sagadasaxado kodeqsiT dadgenil i val debul ebebis Susrul ebis uzrunvel yofis igive RonisZiebebi.

proeqtis cal ke Tavadaa gamoyofil i zedmetad gadaxdil i sabaJo gadasaxadel is CaTvl is an dabrunebis pirobebi da zedmetad gadaxdil i Taxis dabrunebis uzrunvel sayofad special ur qveangariSze akumul irebis wesi winaswar gansazRvrul i procentis iseTi odenobiT, raTa uzrunvel yofil i iqnes zedmetad gadaxdil i Tanxebis srul ad dabruneba sabaJo kodeqsiT dadgenil vadebSi.

